

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2005.gada 9.novembra
rīkojumu Nr.848

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0334

Profesija Sauszemes transportlīdzekļu tehniskais vērtētājs

Kvalifikācijas līmenis 3

Nodarbinātības apraksts Sauszemes transportlīdzekļu tehniskais vērtētājs ir speciālists, kurš nodarbojas ar transportlīdzekļu vai transportlīdzekļu sastāvu, traktortehnikas (turpmāk - transportlīdzekļu) vērtības un tehniskā stāvokļa noteikšanu. Veic transportlīdzekļu bojājumu identificēšanu, novērtēšanu, atjaunošanas izdevumu aprēķināšanu un pamatošanu.

Sauszemes transportlīdzekļu tehniskais vērtētājs ir nodarbināts ar transportlīdzekļiem saistītās jomās: apdrošināšanā, pēc tiesu sistēmas iestāžu vai amatpersonu pieprasījuma, pēc transportlīdzekļu īpašnieku pieprasījuma, līzingā, muitā, transportlīdzekļu tehniskās uzraudzības sistēmā, remontdarbnīcās un transportlīdzekļu tirdzniecībā.

Darbība notiek ievērojot LR un ES normatīvos dokumentus. Sauszemes transportlīdzekļu zvērināto ekspertu Latvijas nacionālās asociācijas ētikas kodeksu, profesionālās pilnveides un kvalifikācijas saglabāšanas, darba drošības, ugunsdrošības, elektrodrošības un ceļu satiksmes noteikumus.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Noteikt transportlīdzekļa vērtību.	1.1. Vienoties ar pasūtītāju par transportlīdzekļa apskates laiku, vietu. 1.2. Informēt pasūtītāju par transportlīdzekļu vērtības noteikšanas izmaksām un norēķināšanās kārtību. 1.3. Sastādīt un noslēgt nepieciešamības gadījumā darījuma līgumu. 1.4. Informēt pasūtītāju par transportlīdzekļa novērtēšanai nepieciešamajiem darba apstākļiem un nodrošinājumu apskates vietā. 1.5. Apskatīt transportlīdzekli un fiksēt nepieciešamo informāciju atbilstoši izstrādātajā apskates protokola veidlapā. 1.6. Nofotografēt novērtējamo transportlīdzekli. 1.7. Noteikt transportlīdzekļa vērtību. 1.8. Nodot vērtējuma dokumentu oriģinālus pasūtītājam pēc pieņemšanas - nodošanas akta noformēšanas. 1.9. Arhivēt visu dokumentu kopijas un foto materiālus pēc pastāvošajiem normatīvajiem noteikumiem. 1.10. Ievērot visus spēkā esošos ar transportlīdzekļu tehnisko vērtēšanu saistītos LR un ES normatīvos dokumentus.
2. Noteikt transportlīdzekļa tehnisko stāvokli.	2.1. Vienoties ar pasūtītāju par transportlīdzekļa apskates laiku, vietu. 2.2. Informēt pasūtītāju par transportlīdzekļa novērtēšanai nepieciešamajiem apstākļiem. 2.3. Informēt par tehniskā stāvokļa noteikšanas un norēķināšanās kārtību. 2.4. Sastādīt un noslēgt nepieciešamības gadījumā darījuma līgumu. 2.5. Apskatīt transportlīdzekli un fiksēt nepieciešamo informāciju par to atbilstoši izstrādātajā apskates protokola veidlapā. 2.6. Nofotografēt nepieciešamības gadījumā vizuāli uzskatāmus defektus. 2.7. Fiksēt apskates protokolā pārbaudāmā transportlīdzekļa agregātu, iekārtu, ierīču un detaļu tehniskā stāvokļa raksturojumu. 2.8. Papildināt apskates protokolu ar specializēto iekārtu izdrukām, aizpildītām veidlapām vai citiem dokumentiem, kuros atspoguļojas transportlīdzekļa tehniskā stāvokļa parametri. 2.9. Nodot vērtējuma dokumentu oriģinālus pasūtītājam pēc pieņemšanas - nodošanas akta noformēšanas. 2.10. Arhivēt visu dokumentu kopijas un foto materiālus pēc pastāvošajiem normatīvajiem noteikumiem. 2.11. Ievērot visus spēkā esošos ar transportlīdzekļu tehnisko vērtēšanu saistītos LR un ES normatīvos dokumentus.
3. Noteikt bojāta transportlīdzekļa atjaunošanas izdevumus.	3.1. Vienoties ar pasūtītāju par transportlīdzekļa apskates laiku, vietu. 3.2. Ievērot likumdošanas normatīvajos dokumentos paredzētos transportlīdzekļu apskates termiņus. 3.3. Informēt pasūtītāju par transportlīdzekļa novērtēšanai nepieciešamajiem darba apstākļiem un nodrošinājumu apskates vietā. 3.4. Informēt pasūtītāju par transportlīdzekļu vērtības noteikšanas izmaksām un norēķināšanās kārtību. 3.5. Sastādīt un noslēgt nepieciešamības gadījumā darījuma līgumu, noslēgt to. 3.6. Apskatīt transportlīdzekli un fiksēt, atbilstoši izstrādātajā apskates protokola veidlapā, transportlīdzekļa identifikācijas datus, tehnisko

	aprikojumu un nepieciešamo informāciju par īpašnieku. 3.7. Nofotografēt apskatāmo transportlīdzekli. 3.8. Novērtēt vizuāli virsbūves tehnisko stāvokli un bojājumus (deformācijas veidus un virzienus, caurrūsēšanas ietekmi, salīdzināt blakus detaļu salaidumu spraugu lielumu, krāsu toņu atšķirību, pirmsremonta bojājumus utt.). 3.9. Novērtēt motora, transmisijas, ritošās daļas, elektroiekārtas, bremžu sistēmas, balstiekārtas, interjera un eksterjera bojājumus. 3.10. Aizpildīt apskates protokola - ierakstīt konstatētos bojājumus, to identitāti apstiprināt ar tehniskā vērtētāja un transportlīdzekļa īpašnieka vai pilnvarotās personas parakstiem. 3.11. Aprēķināt, argumentēt un aizstāvēt remontdarbu izpildes lietderību un izmaksas. 3.12. Paredzēt objektīvi nepieciešamu remonta metožu un tehnoloģiju pielietojumu. 3.13. Veikt papildus apskati slēptu defektu konstatēšanas gadījumā. 3.14. Noformēt papildus apskates protokolu, ievērojot punktus 3.6. un 3.10. minētās prasības. 3.15. Informēt pasūtītāju par vērtēšanas procedūras pabeigšanas termiņiem. 3.16. Nodot vērtējuma dokumentu oriģinālus pasūtītājam pēc pieņemšanas-nodošanas akta noformēšanas. 3.17. Arhivēt visu dokumentu kopijas un foto materiālus pēc pastāvošajiem likumdošanas normatīvajiem dokumentiem. 3.18. Ievērot visus spēkā esošos ar transportlīdzekļu tehnisko vērtēšanu saistītos LR un ES normatīvos dokumentus.

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

Organizatoriskie faktori:

- darbs individuāli organizējot un veicot transportlīdzekļa tehnisko vērtējumu;
- darbs komandā organizējot transportlīdzekļa remontu;
- saskarsme ar vērtējuma pasūtītājiem nacionālajā un starptautiskajā līmenī;
- sadarbība ar sauszemes transportlīdzekļu tehnisko ekspertu subordinācijas kārtībā, izskatot sūdzības vai izšķirot strīda gadījumus.

Psiholoģiskie faktori:

- spēja saglabāt tehniskā vērtējuma objektīvu izpildes gaitu neatkarīgi no pasūtītāja finansiālajām iespējām, sociālā stāvokļa, psiholoģiska pārākuma izraisīšanas un demonstrācijas gadījumos;
- spēja nepakļauties subjektīvam, vienpusējam viedoklim, subjektīvam darba vērtējumam no darba devēja puses;
- spēja neietekmēties, izpildot tehnisko vērtēšanu tuvumā esošai transportlīdzekļu kustības plūsmas izraisītiem trokšņiem, klātesot nepiederošiem cilvēkiem.

Kaitīgie fizikālie faktori:

- meteoroloģisko laika apstākļu ietekme (lietus, sniegs, vējš, saules iedarbība);
- krasas temperatūru izmaiņas rudenī, ziemā un pavasarī;
- apgaismes sistēmu iedarbība;
- skaņu signālu iedarbība;
- transportlīdzekļa dažādu izraisīto trokšņu, vibrāciju ietekme;
- elektriskā loka izraisītā starojuma ietekme;
- remontdarbu procesa putekļu ietekme.

Kaitīgie ķīmiskie faktori:

- transportlīdzekļu iekšdedzes dzinēju izplūdes gāzu iedarbība;
- eļļu un smērvielu iedarbība;
- varbūtējs kontakts ar sērskābi, kā arī AKB uzlādēšanās procesā izdalītajiem tvaikiem;
- benzīna, dīzeļdegvielas, sašķidrinātās un dabas gāzes iedarbība;
- dzesēs un bremžu šķidrums iedarbība;
- sālsūdens iedarbība ziemas apstākļos sniegu kausējot ar sāļu palīdzību;
- krāsmateriālu izgarojumu kaitīga ietekme.

Darba drošības faktori:

- iespējams traumatisms veicot transportlīdzekļa apskati nepiemērotos apstākļos;
- iespējams traumatisms veicot transportlīdzekļu vai no tā izņemto agregātu apskati, izmantojot pacelājus, telferus, tilta celtņus, autopacelājus un automobiļu evakuatora celtņus.

Īpašas prasības atsevišķu uzdevumu veikšanai

Automobiļa vadītāja apliecība.

A-1 elektrodrošības grupa.

Pirmās palīdzības sniegšanas iemaņas.

Iemaņas dažādu ugunsdzēsšanas aparātu pielietošanai praksē.

Minimālās tehniskās palīdzības sniegšanas iemaņas un policijas, speciālo glābšanas medicīnas, ugunsdrošības dienestu izsaukšanas iespējas.

Mobilais tālrunis.

Transportlīdzeklis nokļūšanai apskates vietā.

Īpašas prasības iepriekš iegūtai kvalifikācijai

Iepriekš iegūta profesionālā izglītība autotransporta izglītības jomā.

Darba stāžs vismaz pieci gadi ar transportlīdzekļu ekspluatāciju vai remontu saistītā darba vietā.

Prasmes

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes / spējas nozarē
• Lietot datoru WINDOWS vidē un izmantot interneta pakalpojumus. • Ievērot “Ceļu satiksmes noteikumus”. • Ievērot ugunsdrošības noteikumus. • Ievērot elektrodrošības noteikumus. • Pielietot fotoaparātu. • Lasīt rasējumus, lasīt un zīmēt skices. • Lasīt elektriskās shēmas, zīmēt tās pielietojumam darbā.	• Izpildīt tehniskā vērtējuma aprēķinu ar datora palīdzību. • Lietot atslēdznieka rokas, elektriskos, pneimatiskos instrumentus, kā arī rokas mērinstrumentus un elektrotehniskos mērinstrumentus (testerus, multimetrus). • Pielietot tehniskajam vērtējumam nepieciešamos instrumentus, palīgaprīkojumu, darba apģērbu. • Pielietot LR MK noteikumus par “Transportlīdzekļu tehnisko ekspertīžu metodiku”. • Pielietot LR Ministru kabineta pieņemtos normatīvos dokumentus, kuri attiecas uz ceļu satiksmes organizāciju un drošību.	• Ievērot Sauszemes transportlīdzekļu. zvērināto ekspertu Latvijas nacionālās asociācijas ētikas kodeksu. • Patstāvīgi veikt un plānot sava darba izpildi noteiktā termiņā. • Izprast komandas darba stilu, mācēt strādāt komandā, sadarboties ar citu profesiju darbiniekiem. • Sniegt rakstisku un mutisku informāciju. • Pārvaldīt divas svešvalodas. • Risināt radušās problēmsituācijas.

• Apzināties vielas bīstamības klasi. • Ievērot vides aizsardzības noteikumus. • Lasīt standartizēto simboliku • Pielietot LR normatīvos dokumentus. • Sniegt pirmo palīdzību. • Pielietot sakaru līdzekļus • Ievērot darba drošības noteikumus. • Ievērot personīgo higiēnu.	• Fotografēt atbilstoši vērtēšanai nepieciešamām prasībām. • Pielietot transportlīdzekļa tirgus vērtības noteikšanai LR normatīvajos dokumentos paredzētos vērtību katalogus, akceptētos informācijas avotus. • Pielietot tehniskās rokasgrāmatas. • Izmantot speciālo literatūru. • Izvēlēties transportlīdzekļu defektu noteikšanas metodes un tehnoloģiju. • Identificēt transportlīdzekļu defektus. • Izprast remonta tehnoloģiju. • Izmantot speciālās datoru programmas.	• Veidot loģisku spriedumu ķēdi, iegūt, klasificēt un izmantot vajadzīgo informāciju. • Noskaņot klientu labvēlīgi, komunicēties ar to. • Ievērot STZELNA profesionālās pilnveides un kvalifikācijas saglabāšanas noteikumus. • Izmantot saskarsmes mākslu. • Pārzināt tehnisko līdzekļu iespējas, kas nepieciešami darba organizācijai un izpildei.

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Vispārējās zināšanas			
Latviešu valoda			
Svešvaloda			
Krievu valoda			
Darba drošība, ugunsdrošība, elektrodrošība			
Uzņēmējdarbības pamati			
LR likumdošanas pielietošana tehniskā vērtētāja darbības nodrošināšanai			
Vides aizsardzības zinību pamati			
Saskarsmes māksla			
Darba plānošanas un organizācijas pamati			
Veselības mācība			
Elektrotehnikas un elektronikas pamati			
Speciālās zināšanas			
Pneimatikas iekārtas transportlīdzekļos un traktortehnikā			
Hidraulikas iekārtas transportlīdzekļos un traktortehnikā			
Aukstumtehnikas iekārtas transportlīdzekļos un traktortehnikā			
Materiālmācība			
Tehniskie mērījumi			
Pielaižu un sēžas			
Transportlīdzekļu un traktortehnikas konstruēšanas pamatprincipi, uzbūves īpatnības			

Motoru uzbūves īpatnības, konstruēšanas pamatprincipi, remonta tehnoloģijas			
Ritošās daļas uzbūves īpatnības, konstruēšanas pamatprincipi, remonta tehnoloģijas			
Vadības ierīču uzbūves īpatnības, konstruēšanas pamatprincipi, remonta tehnoloģijas			
Virsbūves konstruēšanas pamatprincipi, īpatnības			
Virsbūves antikorozijas apstrāde rūpnīcā un remontdarbnīcā			
Plastmasas detaļu remonta tehnoloģijas			
Virsbūves remonta un krāsošanas tehnoloģija			
Transportlīdzekļu un traktortehnikas elektrosistēmu uzbūve, konstruēšanas pamatprincipi, remonta iespējas un tehnoloģijas			
Transportlīdzekļos, traktortehnikā un speciālajā aprīkojumā pielietojamie ekspluatācijas materiāli			
Transportlīdzekļos un traktortehnikā izmantojamo konstrukciju materiālu apstrādes tehnoloģiju pamati			
LR spēkā esošas prasības attiecībā uz transportlīdzekļu un traktortehnikas tehnisko stāvokli			
Tehniskā vērtēšana			
Datora pielietošanas prasme darbā ar speciālajām tehnisko vērtētāju programmām			
Fotografēšanas pamati			

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

- Aivars Rokjānis - A/S “Auto-Remonts” tehniskais konsultants; STZELNA valdes loceklis, Zemgales-Kurzemes nodaļas vadītājs;
- Jānis Vēršāns - SIA “JMV ekspertu grupa” eksperts; STZELNA revīzijas komisijas loceklis;
- Jānis Rozītis - SIA “JIR autodarbnīca” vadītājs; STZELNA Vidzemes reģionālās nodaļas vadītājs.

Konsultanti:

- Jānis Diskačs - STZELNA valdes priekšsēdētājs;
- Ansis Troicis - STZELNA valdes loceklis, Latvijas Amatniecības Kameras autotransporta brālības biedrs, A/S “BTA” speciālists;
- Andris Akmens- Latvijas Lauksaimniecības Universitātes Tehniskās fakultātes Spēkratu institūta docents; STZELNA biedrs;
- Stefans Faasts- Austrijas apdrošinātāju asociācijas galvenais eksperts.

Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes eksperti:

- A. Lukstiņš – VAS Ceļu satiksmes drošības direkcijas direktors;
- A. Vasaraudzis - „Pareks apdrošināšanas kompānija” apdrošināšanas AS Izmaksu nodaļas vadītājs;
- K. Duburs – AAS „If Latvija” Transportlīdzekļu apdrošināšanas riska parakstītājs;
- M. Kļaviņš – SIA „Cēsu autoremonts” valdes loceklis.